

Pridplata
na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za politiku pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju,
a nijedni se ne-
vraćaju.

God. IV. U Kalači.

U Četvrtak 7. Svibnja. 1874.

Broj 10.

Ž I V O M S L I K O M.

Za Petöfy-em.

Živom slikom . . . ta dušo mi slikom
Darivaću te o dievice!
Pa makar se nedopada nikom
Samo ti je dubi u serce.

Dušami je otvorena knjiga
Možje štit od dana do dana,
Da je nehkту štiti — ni mi briga;
Ta s čitanja j već pokidana.

Duša mi je persten oda nada
Al s okvira diamant blista;
Dušimi se ponajlipeše sklada,
Diamant od poštenja čista.

Duša mi je stiena, stiena jaka,
Ka se niegda neuzkoleba . . .
Nit trepota . . . van slučaja taka,
Kad liep mig bacis s očna neba.

Duša mi je oblak, oblak sordit
Kojno munje često rasipée;
Nu dievice! nemojmi se strašit,
Munja ruši hrast a ne cvieće.

Duša mi je Ilja, prorok ljutac,
Kojno u nebu puca germi:
O dievice! jedan ti poljubac
Nek me u naručaj tvoj stermi!

Jukić.

H A J K A N A P O P O V E.

Ima već nekoliko godina od kako je stališ Svećenstva postao vizbalištem, svih onih sila, što su se htile javnosti prikazati, bilo riečom, bilo perom. Ako je koji govornik htio pozornost svojih slušaocah da uzbudi, to je u manjkanju znanosti, zagrmio na popove, akoje tkoji umno sirotan Spisatelj il novinar, od laptičah na djubrištu starovjeka sakupljenih skrpljenu robu izneo na sajam da je skupo razproda, to je razastro crnilo Svećenstva. Ovim načinom dospilismo tamo: gdje su bili francesi koncem osamnajestog Stolietja, da neima stališa, u kom se pojedini u društvenih sastanci, u javnih skupština, u zvanionih poslovi nebi pokušali time preporučit Svojim predstavljjenim, il publikli, da što crnjim kolamazom pomažu Svećenstvo.

Da je ovo obće napadanje il najmanje opravdano, onda il Svećenstvu kao il drugom čovieku nebi triebalo drugo da čini: već da glavu pepelom zaspe, il pokoru čini.

Al ako Svećenstvo nepristranim okom motrimo, to ljute napadaje, ni malko nonalazimo opravdane. Sedam ima glavnih griehah, po kojima gazi čoviečanstvo; pak ovde većma, onde manje, ipak sad u jedan sad opet u drugi se zadubi.

No da bi od ovih griehah Svećenstvo bilo sa svim očuvano to noće tvrdit bistrog uma čovjek, jerbo onda Svećenstvo nebi imalo narav ljudsku već angeeosku; pak nebi bilo kadro svoju svećeničkn ulogu pri Bogu il čoviku obavljati. Dakle da ima u Svećenstvu oholih, častoljubivi, za zlatom il srebrom lakomi, da ima bludnostju oranjemi, da ih ima, zlobom, ožljudjeni, sržbom nagrdjeni, proždrlostju zagadjeni, pa baš il linčina koji se na mehkih jastuci izležavaju, o tom nedvoji nitko, tko znade: da je Isus sebi apostole biro iz među ljudih, u kojima vlada slabost, pa kojima je potriebna neprestena nauka, žrtvena il svetotajstvena milost, nakon blagoslov molitve, posti, lemozine.

Ludo čine dakle oni: koji pohadjaju djubrišta svih starovjekovah, da izkupe sve što se gdje crna, gadna, ružna na kojeg, papu, biskupa, svećenika, redovnika prilipilo, pak u to miešaju svoju, mržnju zlobu, zavidnost, il načinu jednu gujlielu masu, pak il ovom maljaju po volji svećeničke slike, kipove, il ovom, sad ovde, sad onde bud ovog bud onog svećenika, redovnika nagrde, pak misle: da su po sebe slavno, a po ljudstvo učini-

nili koristno djelo. Istina da židovi izkupe il fino prlje, pak ih stave u čeljustu jedne mašine koja ih izriže, sažvače priprede, il u platno odtka, pa neukima prodadu kao, novu robu, al u kratko il ovi izkuse, da su privrareni bili. No zato mah bi ovakva trgovina il vele plodonosna bila, nije potriebno tako daleko se truditi, ta žalibože, perlja il cunja se nalazi il u najsvetlijim palačama. To je ljudstvu prirodno: da mah se kako prao, ostal mora nešto crnog, mah se kako sjajo, načić il nješto tamna.

Al kad se već tako dopada mnogim ljudem da svoje sile pokušavaju o strpljivosti svećeničkoj — noće nam itko u zlo primit, ako se potrudimo iztaknit: da je u svećenstvu bilo pa il sada ima puno sjajnih stranah, a dobri ljudi uvijek radje gledaju u ove no u tamne. Ta već u svetom evanjeliju stoji ubilježeno: da je svietlo il Bogu il ljudma dražie, jerbo se tminam rada zakrivaju samo zlikovci. Ako pripoznajemo da su il svećenici podvrženi sedam glavnim griesima, kao il drugi ljudi, onda moramo priznat: da u njima vladaju il sedam glavnih krieposti, baš ko il u drugima ljudma. Al ovde već smiejemo il to tvrditi: da uzeli mi na oko ma il koju kriepest, od onih sedam glavnih, pak je potražili u jednom il drugom stališu čoviečanskom, to mirnom savestju, očitujemo: da razmirno glode broja osobljena nigdi je u takom obilju nećemo nagodit, kao u svećenstvu.

Budimo izkreni, nepristrani, uzмимо stotinu osoba, mah kog stališa, il uzporedimo ih sa stotinu svećenikah, redovnikah, pak će mo se uvjeriti: da ni u jeduom stališu nećemo naći toliko osoba odličeni, poniznostju, blagodarneštju, čistoću, bližnjiekom ljubavju, umirenostju, strpljivostju, požrtvovnostju, radinostju, revnostju, košto će mo ih naći u stališu svećenskom, sravnite ih ako vas je volja u znanosti il plemenitosti čuvstva, o požrtvovanju imovine, svakojakih sila, a baš il života, za boljak svojih bližnjih il gorljivosti prijateljstva prama čoviečaustvu, to smo unapried uvjeroni: da će to biti prinudjoni lovorvinac prigoriti svećenstvu. E dakle zašto je ova obća hajka? Na ovo je il lahko il teško odgovorit. Lahko je, jerbo je već u Evanjeliumu rečeno: da tko bude živio po Isusovu nauku, bitće progonjen baš ko il on, al ovo glasi il o svakom drugom kršćjaninu. Dakle il teško je na ono pitanje odgovorit. Od kako je ljudih na svietu, uvijek se izkustvom potvrđivalo: da neumna dieca, ako im prut il kanžiu uručiš, s otom će svašta šibat, pa baš il na mater zamahnit. Ljudi usvietlaju svoje sgrade,

naidju nestrana dieca, pak ih zamaljaju, i zaprljaju. Ljudi velikim novcom platjaju umjetne slike, i kipove, pak ih izmetnu da se proslavi čije vredno ime, učuva zaslužna uspomena, al naidju lude čovječanske, pak provrte oči slici, odbiu ruku il glavu kipu, te ode u štetu skup novac, al propane i umjetnina skojom bi se mnogi neuk ukoristio. Ovako se isto sgadja u društvu ljudskom sa svećenstvom. Idju neuka dieca, pakostni mladići, zaludjeni, strastju zavedeni ljudi, pak naruže, nagrde, štoje umjetna, viešta, mudra ruka sastavila, i to na veliku štetu ne samo onog svećenika, il redovnika, već na nenaknadljivi gubitak ljudstva. Ne trieba s uma skinit : da je uvijek bilo pak i danas ima junaka : što se neplaše mirnih, i neoružanih ljudih. Al kad zablšta pred očima oštar mač, il zagrmi top, onda se smrzne u njima krv, i glode gdje je kakav zakutak, gdje bi se skrili mogli, dok nije prišla oluja. Tko se nebi junao čio prama jednom svećeniku il redovniku? ta znade, da on mora imat silu strpljivosti, ljubavi, mira, i krotkoće; znade, da je šuhoruk, znade, da ga nikad neće izazvat na dvojoj, jerbo ga kara i osudjiva u načelu; znade, da neće ni jednog čovieka pozvat na svoju obranu, a još manje uzbunit jednu občinu, dakle ide junak slobodno bez strah, da nagrđi naruži, svećenika, il redovnika. Da! junak, koji nesmije ni pisnit ako se tiče sudie, odvietnika, liečnika, il drugog stališa, već se povuče, ko spuž u svoju kuću, i samo onda pokaže rogove : kad je siguran da se nitko neće za njih latit, da mu vratom zavrne. No ako nepristranim okom pomotrite onu legiu, što svoje strile u mržnju, zlobu umočene, napinje protiv svećenstvu naće te : da ih je devetdesetina, sakupljeni od ovakih junakah, il zamamljenih zasliepljenih ljudih, il neukih, i pakostnih diece. A ona jedna desetina, svim ovim upravlja da razastre u čoviečanstvu poganstvo ono što je prije Isusa bilo u rimljanah u grkah. Al ne! ovo bi bila uvrieda po ono ljudstvo što je porodjenje Mesie predišlo ! ono je čamilo u praznovierstvu, al nije svoja nidra od krivalo nevierstvu. Kao mnogi naših zasijanih glava ! koji bi se radovali ako bi uz mogli sve ono izkorenit što se vierom naziva. Pa bila to baš i viera sina u otea, supruga u muža. Oni bi kanili, kako sgodno reče grof Thun Leo u carevinskom vieču, sagradit društvo nevierstva; al ovo im nepolazi za rukom, jel nevierstvo može razorat obitel, občinu, i raztrošit državu, upropastit gradjanina s čoviekom, al neumi ništa u svietu učvrstit. Ipak neopisljivu nanaša štetu i čovieku i gradjaninu. Promislimo samo ako se nevjera podigne na prietol, koliko pomuti plemeniti glava, ako se dočepa krmila uprave koliko otvori vrila, da se okuži javna čudorednost, ako se utiska u zakonarsstvo, kako mutnim duhom zadahne zakone. A kobi opisao one grozne posljedice, koje se razvijaju u odnošajih čudorednih duševnih i tvarnih svih stališa, ako obsidne srce sudie, odvietnika, umjetnika, liečnika i učitelja. Ovi nesrićnih posledicah strahota će se onda samo uvidit, kada se bude otvorila na sudnjem danu ona knjiga : u kojoj kako govori Sv. Jerolim stoje zapisana djela svakog čovjeka. I poklem se ova nevjera svagdi susrijeva na svom groznom putu sa svećenikom, zato je na ovog ljuta, srdita, zla i zavidna, pa gdje može, tamo ga riečom i perom kalja, grdi, pak na ovu svrhu u svoje društvo sakuplja Pilata, Iruda, Judu.

Za skupe novce kupuje svih prošlih vjekova gad i gnjeilo, da ovim oblie svećenstvo, da se o njemu ogadi ljudstvo. Pokrene sve društvene gradjanske, i državne sile, samo da iztiska svećenika iz onih čina po kojima se uzdržaje, preporodjuje, i preustrojava ljudstvo. Evo vidimo kako protjerava svećenika iz škole, pa kršćjanskim školam nadiva ime bezvjerško, samo da izključa popa. Evo kako ga proganja iz ženitbe, sbog čega zasniva zakon gradjanskog braka. Istiskiva ga iz mrtvačkog sprovoda, pak sbog toga opravlja neposvećene pogrebe. Nedamu mira, ni na oltaru, ni na pridikaonici, ni u namastiru, svagdi ga obkoljava sa svojih panduri. Oduzima mu svojinu, hobeć ga satirat u prosiake. Da! ovako djeluje nevjera, pa će na mnogih mjestih postignit : da će dieca izgubit otčinsku i materinsku ljubav, i nastaće još manje poštivanja roditelja. Izkusit će na mnogih mjesti da će se vjernost ženitbena nalazit sjegurna samo u zidina gradinah stražarena, ko u sriednjem vjeku. Da će kćeri sramom i stidom obsipat lica roditelja. Da

će se izprikidat ona sveza koja mrtve veže sa živim, pak će se uvuć u obiteli onaj egoisam što sam u sebi, i po sebi živi, i raztočit će sve one saveze ljubavi i vjernosti skojima se međjusobno spajaju članovi jedne iste obitelji. Čast prama mrtvih, nakvašava ljubav prama živih. No nama nije brige o Svećeniku, jel dok je kršćjanina, donle će i njega biti, u onom istom stanju u kom se nalazi vjernik; voć nam je briga o čovieku, jel kad mu iztrgnu iz grudi vjeru, osta će na samo, ko putnik, kog su na pustom otoku izmetnuli; strasti će ga gonit bez milosrdja, ko valovi morskog broda lišen kompasa. I kada ga stigla bude ma i kakva nevolja svaka pomoć, tako će daleko biti od njega : ko od gladnih Istriana, Beć, koji umi do 80 miliona zajmit da pripomogne onima : što ih je valjda lakomost satirala u nevolju, dočim gladnim jedva je odpremio 250,000 fr. Ta nevjera kako nema Boga, vrila pravde, tako neima ljubavi i sažalenja za čovieka. Ta ovo bi baš i ludo bilo, jel ako nije Boga vrhu čovieka, onda je kriepest najveća budalaština i neima grieha u čovieka, pa kazan netrieba da dopiro drugamo već samo do siroma i neuka. Svojina trieba da se brani i čuva samo oružanom rukom, a obće dobro može da se razvlači koliko komu drugo. Za ovo nemanjka svakdauja primera ni kod nas, a Amerika nam skoro pokazala u Najjorku, da su kaznili čovieka na 12 godina koji u kolikoje miliuna podkrao varoš i pokrajinu sa svojih sudrugovih, to nije mogo ni sam sud za tri godine da proesapi.

Nu nama nije brige u pogledu obćeg razsula čudorednog, i pokvarenosti, što se po nevierstvu silom, i to po ustrojehim zakoni usiljava u društvene odnošaje, glode ljudstva što se krsti imenom Niemca, Francesa, Taliana, Španjulaca, ta ovo su narodi, već priko više sto lietja učvrstjeni. Nada je dakle tvrda : da će oni i ovu otrovnu bolest pritrpiti, pak se opet na život oporavit. Al nam srce boli kad pogledamo na naš ljubljenski rod, na našu rođenu bratju, na slavene razciepane, potlaćene, pogažene podjarmljene, od svih stranah proganjene!

Kad gledamo gdje se mladji u českoj u Poljskoj, u Slovenskoj, u Hrvatskoj, u Srbskoj povadaju za okorjelim nevierstvom okužena zapada, i počimaju zlobnim okom gledat, što puk još dragovoljno prima nauku Sv. Evangjelija iz ustih svećenikah, gdje počima ju usvojavat grdne pogriehske oholostju naduvene niemštine, na toliko već zasliepljene, da je i zdrav razum izgubila, kada za državnu svrhu smatra samu istu državu, dakle sriedstvo za ciel, i čovieka koji je jedini ciel svakog obćeg žrtvovanja, gleda, kao mrtvo orudje, što se mora dati bez prigovora uporabiti. Odtud najgroznia haeresis sve moćnosti državne, odtud neograničeno obterešivanje gradjanstva nesnosljivim žrtvam što se iziskuju u novcu i krvi, odtud ono bezvjestno gazdovanje ovim žrtvam, u sried mira, kog su na smiej budućnosti do brade oružali, topovi obkolili, i miliuna duga mu na ramena postavili, da se kakogod ne poruši. Da! nas boli srce nad slavenom, jel ako im vodje podju onim putem sigurno će im utrt stazn da ih privedu k jarmu, služlovanja, da i u buduće vojuju za tuđu slavu, i žrtvuju svoje umne i tvarne sile, za tuđ boljak.

ULOMCI IZ OPISA STOLNE CRKVE DJAKOVAČKE.

Crkva leži na humcu, pak će se u nju ulaziti po deset do petnajst od prilike stubah, što će odtale zavisiti, da li će stuba za stubom slediti, il će stube kao pred crkvom sv. Petra u Rimu prebijati dva il tri poloja sitnim kamenjem popodjena.

Ulazi se u našu crkvu sa iztoka. Ova orientacija neodgovara staromu običaju od desetoga od prilike vieka pak sve do propasti, u koju je umjetnost 16. i 17. viekom zagrezla. Crkvo su i romanske i gotičke protivnim načinom položene, to jest ulazi se u crkve sa zapada, a svetište, u komu se sv. otadžina obavljaju, u iztoku je. Tako na Rajni t. j. u Kolinu, u Bonnu, u Maincu, u Špajeru i u Bambergu sve bez iznimke svetište svoje na izhodu imaju. Našoj krasnoj mladeži, koja po svietu putuje kano pčelica, osobito preporučujemo crkvu romansku u Bambergu. Ako se slučajno desi u tih stranah Nemočke, neka nemimoidje Bamberg i njegovu krasnu romansku crkvu sa dvostrukim svetištem i 4 zvonika. Crkva Bambergska je naj-

ljepši, najpodpuniji i najizvrstniji primjer bogatoga romanskoga sloga iz 13. stoljeća. Ona je i zato znamenita, što je u novije doba brigom i podporom kralja Ljudevita popravljena i staroj svojoj ljepoti povraćena. — — — Značenje (simbol) toga staroga običaja biti će bez dvojbe to : da nam se je poslje pomrčine, koja je hiljadu godina trajala, sunce, koje po sv. Ivanu ima obasjati svakoga čovjeka, koji na ovaj svijet dolazi, porodilo na iztoku. Zato se je htjelo, da ljudi na izhod sunčani gledaju, kad se na oltarih naših ponavlja sveta žrtva, koju je Isus za grieh svieta na Golgoti vječitomu svomu ocu prikazao. Kod nas u Djakovu žalibože mjestne okolnosti toga dopustile nisu, pak se tješimo tiem, da u prastaro doba nije taj običaj bio. Na priliku u Rimu stara crkva sv. Petra, sadašnji sv. Ivan Lateranski, sv. Maria Velika, sv. Balbina — — — istu orijentaciju kao i naša djakovačka crkva imaju. Mi se i tiem tješimo, da poleg prekrasnoga symbolisma, koji u občaju sriednjega vieka leži, ni ovaj naš položaj nije bez svakoga višjega symbolisma. Ulazeć s iztočne strane u crkvu i težeć k zapadu, gdje se sveto otajstvo obavlja, pomisliti svatko i nehotice mora, da su se u svakomu od nas dva posve protivna otajstva susrela i u jedno spojila, to jest otajstvo života i smrti.

Prvi korak u život ujedno je i prvi korak k smrti. Hoćeš nećeš od izhoda svoga stupaš svaki dan k zapadu svomu, a u tom putovanju na zapad naš jedina je naša nada, jedina ciena i zalag naše neumrlosti jest onaj, koji na oltarih naših u smrti svojoj smrt našu ubija i put nam u vječitu baštinu otvara. Misao na smrt i zapad naš, koju će položajem svojim crkva naša u pohodnicih svojih buditi, misao je sveta i spasonosna, koju ne samo sv. evangjelje, nego i svjetska mudrost preporučuje. I to je crkvi našoj djakovačkoj u probit, da je na humcu, i da se nju na deset do petnaest stuba uzilazi. Svakomu je, dok je na ovom svijetu, sveudilj napredovati i uzlaziti. Ta ascensionalna ako smijemo tako reći, težnja u toliko je čovjeku i narodu svakomu prirodjena, da na jednom mjestu nipošto ostati nemože. Il nam je po svetom zvanju uvijek napred, il po naravnoj našoj težini nazadujemo. U hitroj vodi se plovi il silom i naporom uzvodice ; il ako silo nije, ona svak čas većom hitriinom sama sobom nuzvodice brza. Posjetnik naše crkve ulazeć u nju sjetiti će se onoga evangjejskoga *) : budi izvrstan, kao što je izvrstan otac tvoj nebeski, koga sliku na sebi nosiš ; a kad se u uzvodu i putovanju svom umori tada će na oltarih hranu sigurnu i olahkšicu naći tako, da će sve premoći u onom i po onom, koji zato prebiva na oltarih naših, da prebivati može u nami, te da sjedini se s nami u svijesti i duši našoj, ponovi u nami i po nami vlastiti život svoj. Crkvi se pako božjoj najviše pristoji opominjati ljude i državo na immanentnu tu zadaću, da napreduju, jerbo se bez nje propada, kao što je s toga upravo propalo veliko rimsko carstvo, kao što je možebit s toga upravo posrnula i postradala Francezka, kojoj iz svega srдца želimo, da se čim prije podigne i oporavi te staro svoje mjesto medju narodi europskim zauzme. Iz Glasila djakovačkoga.

S V I L E N K A.

U Krnjevu uživala je obitelj Barabašević velik ugled. Ona je bila jedna od prvih, što su se u davnosti ovde nastanile, mnogi su od ove obitelji varoški štap u časti nosili i občinu razborito upravljali. Ovakav je bio i Mato Barabašević, koji je rodio s Cvietkom Šimokovom, Kaju kći, u obćini krasnom nazvanu. Zaisto je ona i dostojna bila ovog imena ; jerbo je u tielu i duši posidovala sve one vrline, što jednu djevojku, milom i dragom sačinjavaju. Pogledu si na njezin djerdjep, što ga je s prešlicom izmjenjivala, to nisi znao šta ćeš prije pohvaliti, dali bez što se nadmeće u finoći, s bruseljskim čipkama, oli vez, kog bi i bule rada primilo za svoj rukotvor. Ona još nije vladalo gizdanje kakvim se danas odlikuju djevojke. Al svaka haljina tako je na njoj stala, kanda je u nju od maloće urasla, baš ko kalež milog cvata, na zelenom stablu. Susrio si je na putu, nisi mogo odolieti, da je koji čas okom nepopratiš, tako te je svojem čednostju, i umiljatostju začarala. U crkvi stari i starice su rada na nju svoje oči bacale, da si svoju bogomoljbu

*) Mat. V. 48.

zaslade duhom njene nabožnosti, što se razvijalo po njezinom skromnom licu. Jednu je slabost imala, ako bi je takom smijo označiti, ljubav prama cvieću. To je bila njezina najmilija zabava : cvieće izkupljati, i u svojoj baščici saditi. Na djerdjepu il prešlici umorena, u vrtieću je odmor tražila, za njenom rukom svaki se cvit primio, i kao na zapovied razvijavao. Unišo si u njenu baštu, nisi znao dali ćeš gledat ono mirisom i bojom ukrašeno cvieće, koje ti se pričinjavalo, kanda izdiže svoje glavice, da mirisom pozdravlja svoju nježnu gospodaricu, ili ćeš pazit, na njezin milozvučan glas, s kojim ti je razabirala liepotu svakog cvietaja ; ovo ga je boje, a onoga krasotu mirisa hvalila.

Ona je bila jedina kći svojih roditelja ; al ako se mah gdje, na javnom mjestu pokazala, mislio bi da su joj mladići svi draga bratja, a djevojke sve mile sestrice, stariji svi otci i matere, takovom ljubavju je svima susretala. Osiaća je svi obćina : da je Kaja njihovog obćeg oka zenica. Žalibože ovi vanredni darovi svojom krasotom začarali su i spajinski dom na podnožju planine sazidjan, pred kojim se razvijala bašča, zasijana raznovrstnim cviećem donešenim iz inostrane zemlje. Mato Barabašević već od naravi uman čoviek, steko je sebi dosta iskustva, u obnašanju obštinske službe : da upozna onaj duh koji je zavladao u tom domu, košto i one paklene odnošaje, u kojima je Svilenka prama ovom domu stajala sve od ono doba, kako je tamo jednoč službovala. Ta kako je svojim sudrugovom dielio mudra vieća, tako je i svojoj kćeri znao dati naputak, da putem toga doma ne prolazi. A Cvietka mati i onako je bila žena, koja se i od Svilenkina daha čuvala.

U to isto vrieme cvatila je u krnjevu familia Ljubojevića, u toj je liepo uzrastao Karla sin Josipa Ljubojevića, koga je meštar u školi, dok je ovu pohadjao, a kasnie plebanoš na kršćjanskom nauku momčadii za uzor predstavljao. Bješe on vesela, i vedra lica, iz kog su gledali dva krasna oka — kao trepeće s neba zvezde, a naraštjaja visoka, i vitka. U tielu ovako darežljivom božjom rukom stvorenu, stanovala je liepa duša koja je izlievala uzvišena osićejanja u plemenito srce, izgledao je kao pravi odlik starih delia. Išo je kud god, to je starijeg pozdravljao iz daleka, a kod kuće zavisio, od miga očevog, dočim se od matere uvik poljubcom raztavljao, kako na radu tako i u veselju bio je prvak, al nitkog ni riećom ni činom nije uvriedio ; čast i poštenje svakom je dao, al i svakom čovieku bio mah kakva stališa, veselo i hrabro u lice gledao.

Ovo je bio mladić koga je Krasna odlikovala ; rada se snjime razgovarala ako ga je put uz kuću Mato Brabaševića, naneo, što je često bivalo, buduć je ovudan išo, ako je tetku Lucu pohodio. Znao je on da Kaja u sried svojeg cvieća rada boravi, zato ako je onudan naišao, nije propuštao : da priko letava nepoviri u mirišavu bašču ; naravno da njega nije zanimalo cvieće, već ona vrtlarica što ga je tako umjetno znala odgojavat, uljudnost je želila : da ju pozdravi, i cvieće joj pohvali, pā tako koji čas u slatkom razgovoru s njome provede, a o odlazku koji struk cvieća zaište od Kaje, veleć : da ga njegova Mama onda sladje ljubi, ako se ovakim cvitićem nakitjen kući povrati.

Ovo nisu pričili ni roditelji Kajini, premda su Ljubojeviće poštili kano ljude Bogu i ljudma drage. Pak su se nadali : da će i Karla bit jedan od onih koji neće trošit bogatstvo svoje familie od poštenja nakupljeno, već će svojim čudorednim vladanjem ovećat.

Sva ih varoš jedno drugom namienila, i svietlu im budućnost prorokovala. Premako se ob ovom ni mladi ni njihovi roditelji još nisu razgovarali. Al su svi u sreću ovu misao i to čuvstvo njegovali. Došastja jesen bi djevojačku jabuku dozrijala, da nije zlokobna sudbina žilu životnu toga drveta podgrizla, pa jabuku s drvetom zajedno izkorenila.

Ako bi tko svakim danom zorom ustajao iz svojeg kreveta, da vidi kako slavno nebo, radja svoje milo čedo, svietlo i žarko sunce, vidio bi : da je mnogo više rodjaja, gdjeje nebesko lice veselo, no što je onih, kada je ovo namrkošeno.

Ta kako se nobi majka radovala svojem milenčetu, ako je nije ljuta bolest, umah napala. Al više puta posli il jednog sata, sa sivera, il jugoiztoka il zapada se pomole oblaci, i

mrzkoću na vuku na majke neba lice, ovi se oblaci sdruže, pak grдне boje razvijaju, i ljudma se prite vihorom, olujom, i tučom, a kad i kad svoju ljutitost, nemilim zvukom, sivanjem, grmljavinom i pucljavinom izliju vrhu zemlje. Pak tisuću i tisuću veselja i radosti uguše u nidrih obitelih.

(Slidi.)

PUKU ZA POUKU.

(od bb.)

Obamrli ili zamrli. Ove treba razlikovati od onih, kod kojih je smrt neizbježiva. Smrtni znaci jesu od prilike ovi: ljubičaste i modrate pjegе mrtvačke, ukočenost, koja se najprije čeljusti lati, zatim redom svih ostalih dijelova tiela; ako nadalje bjeločica u oku potamni, a ovo, oko, naime ako se prstom pritisne, onako zgnječeno i ostane, zatim ako se ona strana, na kojoj je bolestnik ležao splostne; u obće ako niti dihanju, niti ikakvom životu traga neima. Ako je sve ovo tada je svaki pokušaj otakvog na život probuditi izlišan ili bezuspješan.

NOVINSKI GLASI.

Švajcari skokom se približuju svojoj propasti; posljednjim glasovanjem su zakopali autonomi ustav, komu imadoše zahvalit starodavnu slobodu, i primiše centralni absolutizam, da šnjime što prije upanu u naručje nemačka carstva; al tako želi mržnja katoličisma a ova je jača u protestanta od ljubavi slobode. — **Izbor lane izaslan:** s pastanskog sabora da predloži osnove, kojima bi se uredili vanjski odnošaji crkve pama državi, začeo je svoje sjedište, pa ga je napala velika briga: da što prije naprti zakon ob uvođenju građanska braka. Neznamo kanili natakmit na vrat katoličke crkve štrangu, kakvom su Isusa obveza li kada su ga pratili na Golgotihu da pripravi veselje onoj svetinji što je Isusa izdala Pilatu? Al nam ne daje veliko jamstvo za drugo već i to, što nastavlja pitanje: da li je sve ono svojina katolikah, što se u bogostovnih i nastavnih fondovi državnom rukom upravlja. — **Francuska republika** neće da se učvrsti, snuje i odsnivaju Ko Penelope svoj bez. Kada su stiskali Gambettu, mislili su da će se ujediniti u starcu Thiersu, al ni on im nije povoljan bio, pak su načinili Presidentom Mak Mahona na Sedam godina. Al sad im i ovaj već dosadio. Bolestan čovjek promjenjiva krevet, pa misli da će mu odlaniti. Po našem mnenju republika je još u silnoj daljini od Francea. Tamo je još mnogo nevjere, a još više pohlepe za odlikovanjem — **Rumani su svetlom deputacijom** vodjenom po ministru predsjedniku pozdravili, u Turn severinu kneza Milana putujućeg u Carigrad. — **Presvietli knez Srbije** stiglo je 30 Trav. u carigrad pa je takim pohodio carsko dvore, gdje su ga turski dostojanstvenici svetlo dočekali i k caru upratili. — **Sviet se napinje** da sruši prijestolje rimskog pape. A englezko vjere Biskupi, iz Indije Amerike i Englezke nastoje: da se sastanu, u koncil, pa ako bi moguće bilo da se jednjene razne sledbe obćeg poglavara izabore. — **Prusima** protiče 21 milijun srebrni talira na 1873 god. Naravno da se na ovima osušilo mnogo žalestnih suza fanceski. — **Španjulski republikanci** podpalili su opet svoje topove protiv don Karlosa, koji hoće da izprije prijestolje svojih djedova. Republikanci su u dvie čete razdijeljeni, jednu vodi Serrano a drugu Koncha maršali; glasaju: da su karliste odbili i upišli u Bilbao. — **Cislajtanski niemcem** neće da unidje u glavu, zašto da moraju biti magjari poklisari, u Londonu, Parisu, Berlinu, Carigradu kada je i prvi obći ministar rodjen magjar. Al to neće ovi dobri niemci da uvide kako je nepravo: što je malo slavena u svih velikih dostojanstvih.

NOVOSTI.

London ima 3,356,073 stanovnika varoš se izteže na 122 englezke četvorne milje, prisjica rieka Themsa, noseća na ledji 17. mostova. — **Po žici** se šalju rieči, a sad već u Londonu zrakom u civi zatvorenim tiskaju se pisma od jednog ureda u drugi. — **Nekoji već kane** ovakom poštom skopčat Paris s Versailjom. — **Naj. dulja cupria** je u Americi iznasa 3. milja duljine. — **U Anatoliji** (turskoj) glad već umorava ljude, premako vlast i pojedini nastoje ovu strašnu nevolju ukrotiti. — **Neki G. Horti Horvat** učeni mjenik izumio je ž-ljezna kola, pa mu netrieba ni konj ni para, već ako se nasidaju 20—30 osoba to ih kreće jedan čoviek lalkom mukom. **Dopis iz Hačea**, ovi dana t.j. 27. Travnja, dogodise kod nas iz nenada vatra u jutro baš kad je kod nas počela pijaca, kod jednoga švabe dobrog gazde; govorise: da je žena mislila kruh i tako iz ne pazljivosti vatra izašla, pa kuća izgorila. Velika srića od Boga, što je vitar tiro vatra na kuće što su pripom pokrivena, jel drugičiebi mlogo kuća izgorilo makar das ljudih kod vatre nalazilo. Da je kod sokca nebise tako ni čudio, ali švabe se drže za prosvitljone a ovde se dogodi iz nepazljivosti, švabine; u buduće da nas Bog sačuva! Druga nezgoda, od G. Boga darovana; pohodi nas gost iz nebruha, to jest mraz, i radost naša koja nam nadu u srca početkom lipog vrimenta u sadila, sad se ugasila jer nam ovaj što se bilo ukazalo po vrti u basćama, voćke koje u cvitu. koje u listu, sa vinogradom, što je počeo tirati: za jedno opali. Neznam što posle iztira, hoćeli nam koristno biti, ali rećiu

po starinskom običaju: hvala Dragom Bogu, što je od Boga, sladje od meda, kakvišmo njegovi nadničari, nemožemo bolju platju iztraživati. štogod mi mislimo da snašim mudrovanjem bolje prolazimo, a mi sve dublje u propast i siromaštvo padamo. Franjo Beraković.

G A Z D A L U K.

Posije (mekinje) ponajviše upotrebljujemo za hranu marve i domaće životinje. Meljava osobito uzrokuje raznovrstnost posijah. Posije većma tove (debljaju, jačaju) i kosti i meso u životinjah, nego zrno, od koga pri meljavi otpadaju. Zato i jest crni krušac, kojim se siromah seljak hrani, mnogo sočniji, zasitljiviji i zdraviji nego bieli kruh, kojim se gospoda i varošani hrane. Premda nam je i to priznati, da je čovjeku, koj sjedi bilo u pisarni il pri svom zanatlijskom stolu za probavu, što ju miran želudac kuhati mora, i bolji i laglji bieli kruh. — Medju svimi posijami najbolje su ječmene posije; jer u njih ostaje poslje meljave najviše muke (brašna). Usuprot, u tom pogledu, najgorje su šenične posije. Jer pri dobroj meljavi satoje one jedino iz ljuske šenična zrna. — Mekinje spadaju glede jakla (nutarnje snage) medju najbolja hraniva. Najlaglje su za probavu izuzam krmad, kod koje se u većoj mjeri otežčava i, kljusad u crievih koje prekomjerne mekinje otvrdnu i probavu otežčuju. Jedino valja ovde spomenuti, da životinje hraneće se mesom težje izbacuju u truleži posije, nego svinje.

Preživavačem (životinjama, koje preživaju hranu) možemo dati i suhe posije, ipak je bolje, ako ih omokrimo ladnom il poparimo kipućom vodom. Al najbolje, ako tu poparu izvedemo dan prije nego što dajemo životinji mekinje. Što osobito valja za prasad. Jer hranivo mekinjah po parivu lakše prelazi u trulež a i većma upliva na sokove ševinčeta. Nešto kvasca, il nžrvnana slada (na 100 font posijah n. pr. 2 font toga mjesiva) treba umiešati i to dan prije hrane. Samo konjem valja mekinje davati vodom povlažene. Jer suhe posije kao i gruba kaša prepunjuje im želudac i dobiju trbobolju.

Pri rogatoj marvi priugotavljaju se posije sbog dojiva na poseban način. Tako isto i pri oveah hranjenicah zarad debljine i gojnosti. Nu pri svinjah neupotrebljuj posijah, ako hoćeš da ti budu debele; jer ih, kako rekosmo, svinče težje probavlja. Pronadjenio je da 1 font posijah donese 2/3 font mlieka. Dočim 1 font repuške dala je 1 1/7 font mlieka. Te 12 font mekinjah toliko vriedi koliko 7 font repuške.

Kod hranjenicah pako dokazalo se da životinje (osobito ovce) znatno debljaju, kad im se daju ražene posije pomiešane s raženom kašom. Svinjam pako većma godi kaša neg posije, te je vrlo probitačno u 100 font kaše umiešati 1 font kukuruzna il ječmena brašna. Jeftino i dobro hranivo! Blaž.

S V A Š T I C E.

— Jedan fratar tako se upalio prodikujuć na dan sv. Franje da je rekao: taj veliki svetac, kršćani! jednom prodičkom obratio je deset hiljadah ljudih na nekom pustom otoku! Blaž.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 2. Svibnja. Žito ban. 81 fn. 7 f. 50—65 n. 86 fn. 8 fr. 5—15 nv. tisans. 81 fn. 7 fr. 70—85 n. 86 fn. 8 fr. 25—35 nov. Pestan. 81 fn. 7 fr. 63—80 n. 86 fn. 8 fr. 20—30 n. Stolnioblog. 81 fn. 7 fr. 80—90 n. 85 fn. 8 fr. 30—40 nov. — Raž 80 fn. 5 fr. 35—50 n. — Ječam. 72 fn. 3 fr. 80—95 nov. — Zob 50 fn. 2 fr. 73—75 n. carin. mž. Vuna sriedjofina 133 fr. češlj. 103 fr. litnja 82—87 fr.

Novac. dukat 5 fr. 28—30 n. Srebro na 100 fr. 6 fr. 50 nov.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 4-og Svib. : 9' 11" nad 0. opada.

Požun 4-og Svib. : 6' 11" nad 0.

Zlo vrieme mnogo je štete prouzrokovalo. Topla kiša nas razveselila.

Poruke urodničtva.

Petrinje M. N. Sve je došlo. Djakovo M. B. Ovde je. Uridičese po želji. Zagreb. A. H. Vriemenom. St. Futtog. V. S. Dragonam je, poslano, čekamo obećamo. Neuzina. A. F. Itadoće nam biti.